

גמ' סנהדרין (ד:) - התורה המצויה עתה בידינו - וגדר לשון הקודש

רב דניאל שטיין

א. חי' הר"ן סנהדרין (ד.) - קרנת קרנת קרנות. משמע מפורש מהכא דלפום גמרא צריך להיות בס"ת קרנות בוא"ו בפרשת כשבה דיחיד. וכתבו מקצת מפרשים ז"ל שכתבו בשם הר"ר שלמ"י ז"ל דלא כתיב קרנות לא במכתב ולא במסורה וא"כ הוא צ"ע. ויש כיוצא בזה ביום כלות משה שלם ורבותינו אמרו דכלת כתיב. וכן ולבני הפילגשים מלא ורבותינו אומרים פלגשם חסר. וכתב הרשב"א ז"ל דהא הוי פלוגתא דמדינחאי ומערבאי בפלוגתא בבן אשר ובן נפתלי ובכל מקום שאנו מוצאים מחלוקות בספרים אמרו במס' סופרים שהולכים אחר הרוב:

ב. גמ' קידושין (ל.) - לפיכך נקראו ראשונים סופרים שהיו סופרים כל האותיות שבתורה, שהיו אומרים וא"ו דגחון חציין של אותיות של ס"ת וכו', בעי רב יוסף וא"ו דגחון מהאי גיסא או מהאי גיסא, א"ל ניתי ס"ת ואימנינהו וכו' א"ל אינהו בקיאי בחסירות ויתרות אנן לא בקיאינן.

ג. שו"ע (סי' קמ"ג סע' ד') - אם נמצא טעות בס"ת בשעת קריאה מוציאים ספר תורה אחרת, ומתחילין ממקום שנמצא הטעות, ומשלימין הקורים על אותם שקראו במוטעה, ואם נמצא טעות באמצע קריאת הקורא, גומר קריאתו בספר הכשר, ומברך לאחריה, חוזר לברך לפניה. הגה: ואם כבר קראו עמו ג' פסוקים ואפשר להפסיק, פוסקים שם ומברך אחריה ומשלימים המנין בספר תורה האחר שמוציאין, והא דמוציאין אחר, דוקא שנמצא טעות גמור, אבל משום חסירות ויתרות אין להוציא אחר, שאין ספרי תורה שלנו מדויקים כל כך שנאמר שהאחרת יהיה יותר כשר לכן צריך לחלק כך; ובשעת הדחק, שאין לצבור רק ס"ת פסול ואין שם מי שיכול לתקנו, י"א דיש לקרות בו בצבור ולברך עליו ויש פוסלים.

ד. גמ' ב"ב (טו.) - דתניא וימת שם משה עבד ה', אפשר משה חי וכתב וימת שם משה, אלא, עד כאן כתב משה, מכאן ואילך כתב יהושע, דברי ר"י, ואמרי לה ר' נחמיה, אמר לו ר"ש אפשר ס"ת חסר אות אחת, וכתב בלוקח את ספר התורה הזה, אלא, עד כאן הקב"ה אומר ומשה אומר וכותב, מכאן ואילך הקב"ה אומר ומשה כותב בדמע.

ה. פהמ"ש"נ להרמב"ם סנהדרין (פ"י מ"א) - והיסוד השמיני הוא תורה מן השמים. והוא, שנאמין שכל התורה הזו הנמצאת בידינו היום הוזה היא התורה שניתנה למשה, ושהיא כולה מפי הגבורה.

ו. ירושלמי פאה (פ"ב ה"ד) - מקרא משנה תלמוד ואגדה אפ"י מה שתלמיד ותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה בסיני.

ז. גמ' מנחות (כט:) - אמר לפניו, רבש"ע הראהו לי, אמר לו חזר לאחורייך, וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הן אומרים תשש כחו, כיון שהגיע לדבר אחד אמרו לו תלמידיו רבי מנין לך, אמר להן הלכה למשה מסיני, נתיישרה דעתו.

ח. גמ' בבא מציעא (פו.) - שמואל ירחינא אסייה דרבי הוה וכו' הוה קא מצטער רבי למסמכיה, ולא הוה מסתייעא מילתא, אמר ליה לא לצטער מר, לדידי חזי לי סיפרא דאדם הראשון, וכתב ביה שמואל ירחינא, חכים יתקרי, ורבי לא יתקרי, ואסו דרבי על ידו תהא. [פרש"י - ספרא דאדם הראשון - שהראהו הקדוש ברוך הוא דור דור וסופריו, דור דור ודורשיו, דור דור וחכמיו].

ט. מדרש רבה (בראשית י"ח, ד') - לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת, מכאן שניתנה התורה בלשון הקודש, רבי פנחס ורבי חלקיה בשם רבי סימון אמרי כשם שניתנה תורה בלשון הקודש כך נברא העולם בלשון הקודש.

י. ס' הכוזרי (מאמר ב' פרק ס"ח) - משה ויהושע ודוד ושלמה היתכן שיחסר להם מליצה בעת שהיו צריכים אליה לדבר, כאשר תחסר לנו היום בעבור שאבד הלשון ממנו, הראית ספור התורה, המשכן והאפוד והחשן וזולתם כשהוצרכו אל שמות נכריות היאך מצאו אותם עד תומם, וכמה נאה סדר הספור ההוא, וכן שמות העמים ומיני העופות והאבנים.

יא. רא"ם (בראשית מ"ג, כ') - הרי בכמה מקומות סמכו את לשוננו הקדוש בלשונות נכריות וכו' ומאן לימא לן שלשוננו לקחו מהם ולא ההפך.

יב. תפארת ישראל לפסחים (פ"י מ"ח) - חז"ל כן דרכם בקודש, כשקיבלו מלה יונית לתוך לשוננו הקדושה הכריחוה להתיידיה תחליפה לכן שבשו המלה ממקורה בכונה והסבו לקרותה באופן אחר דהיינו כפי הנאות לפרשה ע"פ דרך לשוננו הקדושה.